

LES BARRAQUES DE LES VINYES I ELS HORTS

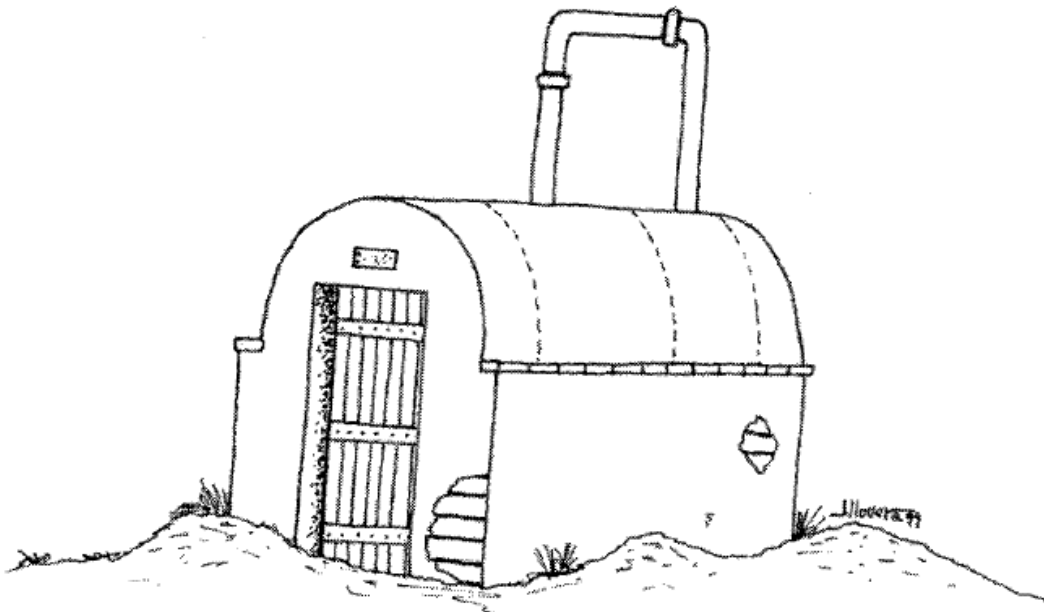
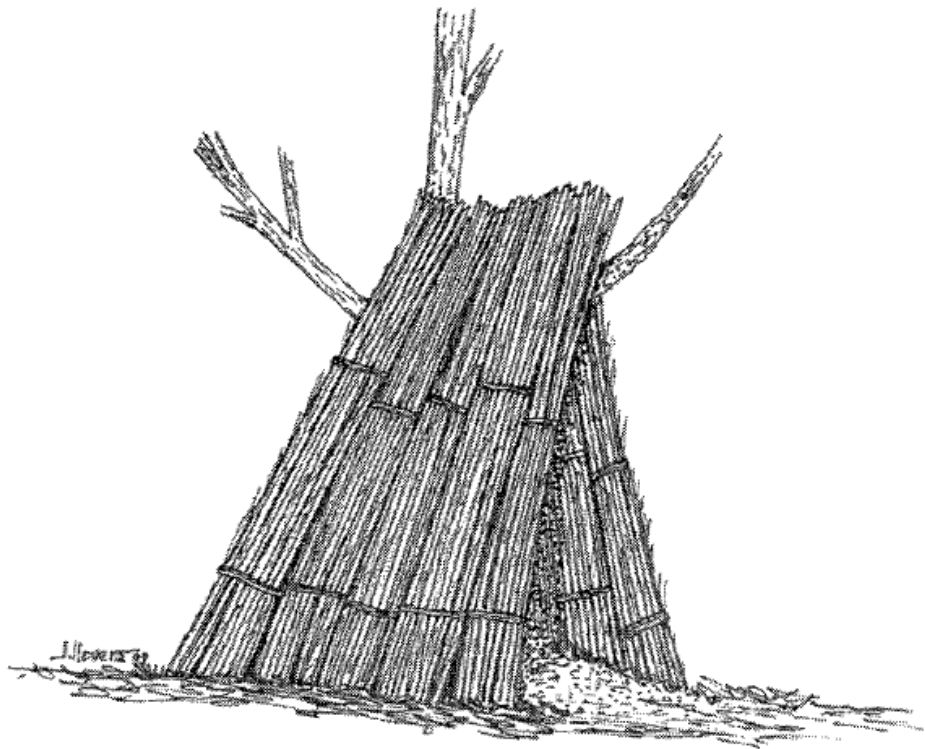
JOSEP LLOVERA I FONTANÉ

La barraca, rústega mostra de l'arquitectura camperola, ha esdevingut un element constant en el paisatge de les nostres terres de cultiu des de ja fa molts segles. De diverses formes i mesures i construïdes per diferents finalitats han marcat una comuna necessitat, la de protegir l'home de les inclemències del temps. Moltes vegades les hortes o les vinyes eren lluny de casa i en el cas d'un ruixat inoportú, la barraca ofería unes senzilles, però bones, prestacions al terrassà. Aquest home passava llargues hores al tros, de vegades gairebé tot el dia i a la barraca, situada sovint sota l'ombra d'un fruiter o embolcallada per la verdor d'una parra, hi trobava recer en els moments de descans, sobretot si el sol apretava de valent.

Les darreres barraques de les vinyes i els horts, eren, en general, simples construccions de planta rectangular, de 3 o 4 metres quadrats, fetes de maó o totxana, de parets reboçades i teulada normalment a un sol vent feta de teules o d'un senzill matxembrat. La porta era de fusta i es podia tancar amb clau. N'hi havien que eren construïdes en un lloc més o menys pla, però d'altres, degut al fort pendent de la majoria de vinyes, quedaven encaixonades en el marge que formava el desnivell del terreny. Algunes, les més còmodes, disposaven també d'una petita llar de foc per escalfar o per a cuinar quelcom durant les llargues hores que passaven al tros. A voltes, si la barraca era més grossa hi podia tenir cabuda algun rústec moble com és ara una taula, alguna cadira, una lleixa, etc. A voltes, n'hi havia hagut alguna de força gran, com una petita caseta.

Sobre aquest esquema generalitzat de barraca n'hi havien d'altres de diferents característiques, segons la imaginació del constructor o la seva utilitat. En trobem alguna amb la teulada a dos vents, d'altres amb forma semicircular, amb petites finestres o d'altres amb simples espitlleres per a respirar. També, en alguns indrets, en trobem alguna feta de pedra seca, de difícil construcció si no se n'era un expert.

Prop dels torrents i en els llocs més fèrtils i planers, s'hi podien veure petites barraques amb un safareig, circular, quadrat o rectangular al seu cantó. Aquestes, servien quasi exclusivament per a tapar un pou que, proveït amb una petita bomba, omplia el safareig. Dins aquesta barraca s'hi podien guardar poc més que quatre eines, però val a dir que eren més típiques de les hortes que no pas de les vinyes.

Barraques de vinya

També n'hi havien de més rústegues i senzilles que les que acabem d'anomenar. Unes podrien ser les fetes amb feixos de canyes arrambades al volt d'un arbre, deixant una petita entrada que es tapava amb un feix de les mateixes canyes, un sac o a voltes destapada. Aquestes barraques es trobaven principalment en els camps de regadiu i servien per poc més que lloc de refugi en cas de pluja.

També sabem que algú en tenia una feta amb ginestells, construïda d'igual manera que les de canyes, però val a dir que era un refugi força feble.

De vegades se'n havia fet alguna en els marges saulonosos de les vinyes. Un simple forat de petites dimensions que es tapava amb una fusta o un feix de ginestells.

Com podem veure, el tipus d'habitable variava segons els gustos o les necessitats del consumidor. El que és cert, és que gairebé cada vinya disposava de la seva barraca per rústega que fos.

Ja hem dit que la principal funció d'aquests habitacles era la de proporcionar resguard en cas de mal temps i que també s'hi guardaven les eines que s'utilitzaven pel conreu de la peça. Però si pensem que la persona que menava aquest terreny podia sovint passar-hi llargues hores, sobretot el diumenge que l'acompanyava la família, entendrem que la barraca servia també de rebost d'alguns productes de la cuina. Una mica d'oli, sal, vinagre, tomàquets de penjar, alguna ceba i unes cabeces d'allis eren els elements necessaris per a fer un bon sofregit, o per preparar una amanida, per exemple. El terrassà es podia portar de casa una mica de bacallà i un grapat d'arròs que, junt amb el sofregit, esdevenia un bon arròs a la cassola. De vegades també hi posaven alguns cargols que collien en els mateixos marges de la peça, i a la tardor no hi faltava mai algun bolet.

A la barraca també hi podia haver la màquina d'ensulfatar, el sulfat, la paperina de sofre, cistells, un sac, unes espardenyas i una camisa velles, etc.

De vegades a l'exterior hi havia una petita taula sota l'ombra d'algun arbre, on els captards estiuejcs hi feia bo fer-hi una berenada.

Avui, moltes d'aquestes boniques barraques resten ja malauradament enrunades. Seria bo que algú les pogués inventariar abans que desapareixin definitivament del nostre entorn, ja que encara que no ho sembli, formen part del nostre patrimoni arquitectònic rural.

